

Mniszków, dnia 14.03.2022 r.

Sprawozdanie

z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2021

Rodzina stanowi integralny i niezmiernie ważny element każdego społeczeństwa. Zmieniające się warunki społeczno-ekonomiczne wywierają silny wpływ na zmianę jej funkcjonowania i na dominujące wartości. Wszystkie gwałtowne zmiany wywierają częściowo niekorzystny wpływ na rodzinę. Jeśli funkcjonowanie rodzin, ich kondycja ekonomiczna i społeczna pogarsza się, odbija się to ujemnie na funkcjonowaniu i losach zarówno poszczególnych rodzin jak i lokalnego społeczeństwa. Dlatego w interesie gminy leży tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju i życia rodziny. Rodziny w swym społecznym i psychospołecznym funkcjonowaniu nie zastąpi żadna instytucja. Dlatego czymś naturalnym jest potrzeba ochrony i wspierania rodzin, które znalazły się w kryzysie czy to ekonomicznym czy też społecznym.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym.

Zgodnie z artykułem 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447), zwanej dalej „ustawą”, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Ustawa kształtuje sferę działań państwa wobec rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, które skutkują zagrożeniem lub umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Podstawowym narzędziem działania systemu wspierania rodziny jest praca z rodziną. Jest ona ważna od momentu przeżywania przez rodzinę pierwszych trudności oraz niezbędna wówczas, gdy w rodzinie ma miejsce kryzys zagrażający dobru dziecka. Rodzina w wyniku podjętej z nią pracy powinna osiągnąć zdolność prawidłowego funkcjonowania na tyle, aby bezpieczeństwo dzieci nie było zagrożone.

Do zadań własnych gminy z zakresu wspierania rodziny należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny

oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

- 4) finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz kosztów związanych z udzielaniem pomocy rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Gminny program wspierania rodziny został uchwalony Uchwałą Nr VI/40/19 Rady Gminy Mniszków z dnia 18 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Mniszków na lata 2019-2021.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Wspieranie rodziny jest prowadzone za zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Praca z rodziną prowadzona jest głównie w formie usług asystenta rodziny, który może zostać przydzielony rodzinie przeżywającej problemy opiekuńczo-wychowawcze na wniosek pracownika socjalnego lub na mocy decyzji sądu rodzinnego. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;

- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- 15) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 16) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny kierownikowi jednostki organizacyjnej gminy, która organizuje pracę z rodziną;
- 17) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 18) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 19) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 20) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą oraz innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

W roku 2021 opieką asystenta rodziny objęto 3 rodziny. Na realizację zadania otrzymano środki Funduszu Pracy w wysokości 500,00 zł na dofinansowanie dodatku do wynagrodzenia asystentów rodziny w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2021”. Wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi asystenta rodziny finansowane z budżetu gminy – kwota 10.776,66 zł.

Pracownicy socjalni w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych borykających się z różnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Często problemy występujące w rodzinie zazębiają się i dlatego niełatwo jest określić, który z nich stanowi problem pierwotny. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowane działania.

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej obejmowane są różnymi formami wsparcia finansowego zarówno w ramach ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o systemie oświaty, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Rodziny z dziećmi korzystały w roku 2021 z następujących form wsparcia:

- 1) zasiłki okresowe przyznano 2 rodzinom, wypłacono kwotę 2.729,40 zł;
- 2) zasiłki celowe przyznano 11 rodzinom, wypłacono kwotę 19.700,00 zł;
- 3) realizowany był wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”, z którego korzystały dzieci z rodzin spełniających jego wymogi. Rzeczywista liczba osób objętych Programem – 86 osób, liczba osób korzystających z posiłku – 26, liczba dzieci korzystających z posiłku do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej – 5, uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej – 19.
Koszt Programu wyniósł 41.802,50 zł. Gmina otrzymała dotację z rezerwy celowej w wysokości 30.641,00 zł, środki na realizację Programu w ramach zadań własnych gminy – 11.161,50 zł;
- 4) na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny 21 rodzin wielodzietnych otrzymało Karty Dużej Rodziny;
- 5) zasiłki rodzinne wraz z dodatkami otrzymało 389 osób, wypłacono 6596 świadczeń na kwotę 704.302,71 zł;
- 6) jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka przyznano 28 osobom, wypłacono 28 świadczeń na kwotę 28.000,00 zł;
- 7) świadczenie rodzicielskie otrzymało 15 osób, wypłacono 85 świadczeń na kwotę 77.102,40 zł;
- 8) świadczenie pielęgnacyjne otrzymało 20 osób, wypłacono 233 świadczenia na kwotę 453.135,40 zł;
- 9) jednorazowe świadczenie „za życiem” otrzymały 2 rodziny w wysokości 8.000,00 zł;
- 10) świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznano 23 osobom uprawnionym, wypłacono 231 świadczeń na kwotę 98.423,42 zł;
- 11) świadczenie wychowawcze otrzymało 610 rodzin, wypłacono 11.311 świadczeń 1.011 osobom uprawnionym na kwotę 5.633.395,10 zł;
- 12) stypendia szkolne otrzymało 31 uczniów, wypłacono kwotę 16.794,00 zł.

Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny zostały uwzględnione w planie budżetowym na rok 2022. Planuje się utrzymanie zatrudnienia asystenta rodziny, co pozwoli na skuteczną pracę z rodziną.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów, konieczne jest dalsze współdziałanie osób, instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie. Osiągnięcie przez rodzinę stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci jest celem, którego osiągnięcie daje największą satysfakcję.